25/12/2018

Πανηγυρικός Εσπερινός στη Βέροια

Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Βεροίας, Ναούσης και Καμπανίας

Το απόγευμα της παραμονής των Χριστουγέννων στον Ιερό Ναό Αγίου Αντωνίου πολιούχου Βεροίας τελέστηκε ο πανηγυρικός εσπερινός της εορτής χοροστατούντος του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Βεροίας, Ναούσης και Καμπανίας κ. Παντελεήμονος, με τη συμμετοχή του ιερού κλήρου της πόλης και μεγάλου αριθμού πιστών.

Τον θείο λόγο κήρυξε ο Υπεύθυνος του Γραφείου Γάμων και Βαπτίσεων της Ιεράς Μητροπόλεως μας Αρχιμανδρίτης Πρόδρομος Γκιρτζαλιώτης.

Η ομιλία του Αρχιμ. Προδρόμου Γκιρτζαλιώτη:

Σεβασμιώτατε πάτερ και δέσποτα, σεβαστοί πατέρες και αγαπητοί μου αδελφοί,

«Τῶν προφητῶν αἱ ῥήσεις, νυνί πεπλήρωνται, ὁ γάρ Θεός ἡμῶν, αὔριον τίκτεται…».

Αύριο, στην κοσμοχαρμόσυνη ημέρα της Χριστού Γεννήσεως, εκπληρώνονται οι απ' αιώνος προφητείες για τη σωτηρία των ανθρώπων δια του μόνου καινού υπό τον Ήλιον μυστηρίου της θείας ενανθρωπήσεως και παράλληλα η θρησκεία με την τυπική και ανθρώπινη πλευρά της καταργείται, και σύμφωνα με τον Ιερό Υμνογράφο του δοξαστικού του εσπερινού της εορτής «…Χριστοῦ ἐνανθρωπήσαντος ἐκ τῆςἉγνῆς, ἡ πολυθεΐα τῶν εἰδώλων κατήργηται».

Αυτή η εναλλαγή του θρησκευτικού βιώματος των ανθρώπων από την παραδοσιακή μορφή στη νέα, την μόνη αληθινή, ήταν μια πράξη ελέους και θείας φιλανθρωπίας. Για να συνειδητοποιήσουμε καλύτερα αυτή τη θεία δωρεά της οποίας γινόμαστε μέτοχοι εν τη εκκλησία αξίζει να δούμε πως βλέπει η ανθρωπολογική έρευνα το φαινόμενο της θρησκείας.

Ο ερευνητής της σύγχρονης ανθρωπολογικής επιστήμης, θα διαπιστώσει ότι η θρησκεία είναι ένα γνώρισμα της πανανθρώπινης ψυχής. Πάντοτε και παντού υπήρχε η αναζήτηση ενός ανώτερου όντος το οποίο έψαχναν οι άνθρωποι να το βρουν, να το ανακαλύψουν. Να τι γράφει ο ημέτερος ιστορικός Πλούταρχος για την απόδειξη της καθολικής εγκαθίδρυσης της θρησκείας: «ἀνιέρου δέ πόλεως καί ἀθέου, μή χρωμένης εὐχαίς, μηδέ ὅρκοις, μηδέ μαντείαις, μηδέ θυσίαις ἐπ' ἀγαθοῖς, μηδ' ἀποτροπαῖς κακῶν, οὐδείς ἐστιν, οὐδ' ἔσται γεγονώς θεατής» (δεν υπάρχει ούτε έχει υπάρξει κανείς που να είδε κάποια πόλη χωρίς ιερά και θεούς, που δεν χρησιμοποιεί ευχές, όρκους, μαντείες ή θυσίες για καλό σκοπό ή για την ανατροπή των κακών). (Πλούταρχος, προς Κολωτήν Επικούρειον, 1126, D– E)

Το παράδοξο όμως στο πανανθρώπινο φαινόμενο της θρησκείας είναι ότι ο άνθρωπος δεν αντιλαμβανόταν τον Θεό ως κάτι αγαθό. Αντίθετα, τον αντιμετώπιζε με φόβο, και ζητούσε να τον εξευμενίσει γεγονός που προϋποθέτει τη διατάραξη της μεταξύ τους σχέσης. Άλλωστε ο πραγματικά ευσεβής Εθνικός άνθρωπος ονομαζόταν δεισιδαίμων δηλαδή αυτός που φοβάται τον θεό. Η αλήθεια αυτή αντικατοπτρίζεται στα λατρευτικά αγάλματα των αρχέγονων θεοτήτων των οποίων οι μορφές είναι αγριωπές, εμπνέουν φόβο και επιζητούν θυσίες εξιλέωσης και εξευμενισμού. Ακόμη και στην αρχαιοελληνική λατρεία του δωδεκαθέου μπορούμε να εντοπίσουμε τις χθόνιες (γήινες) ρίζες θεοτήτων που προκαλούν καταστροφή και όλεθρο.

Ο άνθρωπος αντιλαμβανόταν τη σχέση με τον δημιουργό του Θεό αρνητικά, αποδεχόμενος σιωπηρά μια εχθρική εξάρτηση την οποία δεν μπορούσε μόνος του να εξυγιάνει. Χρειαζόταν η επέμβαση του ουρανού. Η πρωτοβουλία ανήκε στον ίδιο τον Θεό. Χρειαζόταν να εγκαθιδρυθεί ειρήνη μεταξύ Θεού και ανθρώπων, η υπέρ νουν ειρήνη, την οποία θα έφερνε στη γη, Αυτός που είναι ο άρχοντας της ειρήνης, ο Μεγάλης Βουλής Άγγελος, ο Μεσσίας Χριστός. Αυτός είναι η ίδια η ειρήνη. Ακριβώς γι' αυτό το λόγο και ο χριστιανισμός δεν μπορεί να ονομαστεί θρησκεία καθώς δεν αποτελεί την αναζήτηση του ανθρώπου για τον θεό αλλά την αναζήτηση του Θεού για τον άνθρωπο.

Ο Χριστός έρχεται στον κόσμο μας υποστασιάζοντας την ειρήνη στο πρόσωπο ενός ακάκου βρέφους, διαψεύδοντας έτσι την μέχρι τότε υπάρχουσα περί του θείου αντίληψη, «Δι' ἡμᾶς γὰρ ἐγεννήθη, Παιδίον νέον, ὁ πρὸ αἰώνων Θεός". Με τη γέννηση Του ο Θεός αποκάλυψε τον εαυτό του στον άνθρωπο. Ο Θεός μας έδειξε το πλάτος της αγάπης του, το βάθος της σοφίας Του και μας άφησε να δούμε το πρόσωπο Του, όσο μπορούμε.

Αυτή την έλευση της ειρήνης επί της γης ευαγγελίσθηκαν οι ασώματες δυνάμεις με τον αγγελικό τους ύμνο το βράδυ της γεννήσεως στους απογόνους των μεγάλων νομάδων πατριαρχών, τους απλοϊκούς ποιμένες ψάλλοντας «Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία».

Αν κάποιος κάνει το λάθος και ερμηνεύσει εγκωσμιοκρατικά την ειρήνη που ψάλουν οι άγγελοι θα διαπιστώσει, ότι αυτή δεν επιτεύχθηκε ποτέ στην πολύπαθη ιστορία του γένους των ανθρώπων. Αν κάποιος ψάξει γι' αυτήν την ειρήνη στους μεγάλους ηγέτες ακόμη και των χριστιανικών κρατών θα διαψευσθεί από τη φιλοπόλεμη πραγματικότητα. Αν κάποιος ψάξει την ειρήνη στις ανθρώπινες σχέσεις, τις απάνθρωπες, τις σαρκικές, τις χοϊκές, τις προορισμένες για την φθορά και τον θάνατο, θα οσμησθεί την αποφορά του μίσους, της εκδίκησης, της αλαζονείας. Η ειρήνη δεν φώλιασε ποτέ επί της γης γιατί όπως μας διαβεβαιώνει ο ευαγγελιστής Ιωάννης «επί τα ίδια ήλθε και οι ίδιοι αυτήν (την ειρήνη) ου παρέλαβον». Γιατί η ειρήνη δεν είναι ένα υψηλό ιδανικό, ή μια ιδέα, ή μια αρετή, ή ένας στόχος αλλά είναι ο ίδιος ο Χριστός.

Παραστατικά ο Ιερός Θεοφύλακτος, επεξηγεί στα ερμηνευτικά υπομνήματά του: οι άγγελοι χαιρόταν που εκπληρώθηκε η ενανθρώπιση και ευεργετήθηκε το ανθρώπινο γένος. Δόξαζαν τον Θεό που διαλύθηκε η έχθρα μεταξύ Θεού και ανθρώπων και επήλθε πλέον η πολυπόθητη καταλαγή, η ειρήνη. Αυτή η ειρήνη είναι ο Υιός του Θεού ο οποίος έγινε άνθρωπος και αναπαύθηκε δι' Αυτού ο Θεός στους ανθρώπους.

Η ειρήνη που προσφέρει ο Χριστός είναι η συμφιλίωση Θεού και ανθρώπων. Γίνεται λοιπόν ο Χριστός ο μεσίτης Πλάστου και πλάσματος, Αυτός που ειρήνευσε τα επίγεια προς τα ουράνια «...τά διεστώτα συνάψας καί τά ἐκπεπολεμώμενα (δηλ. απομακρυσμένα) καταλλάξας»κατά τον Ευθύμιο Ζιγαβινό.

Όσοι λαμβάνουν την ειρήνη του Χριστού γίνονται υιοί Θεού. Μας το διαβεβαιώνει άλλωστε η αυτοαλήθεια, ο ίδιος ο Χριστός στον έβδομο μακαρισμό της επι του όρους ομιλίας: «Μακάριοιοἱ εἰρηνοποιοί, ὅτι αὐτοὶ υἱοὶ Θεοῦ κληθήσονται».Όσοι είναι ειρηνοποιοί θα ονομασθούν παιδιά του Θεού, γιατί όπως ο Χριστός με την ενανθρώπιση του έφερε την ειρήνη μεταξύ ψυχής και σώματος, μεταξύ των ανθρώπων και του Θεού, έτσι και οι ειρηνοποιοί επιστρέφουν τους ανθρώπους στον Θεό και τους ειρηνεύουν, οπότε καλούνται παιδιά του Θεού επειδή συντελούν σε έργο θεϊκό και σωτηριώδες μιμούμενοι τον άρχοντα της ειρήνης Χριστό. Να τι μας αναφέρει ο Άγιος Γρηγόριος Νύσσης για την ειρήνη: «η ειρήνη είναι μια διάθεση αγάπης προς τους συνανθρώπους μας. Και ποιο είναι αυτό που νοείτε αντίθετο προς την αγάπη; το Μίσος, η οργή, ο θυμός, ο φθόνος, η μνησικακία, η υποκρισία. Και συνεχίζει ο Άγιος: Βλέπεις πως μια λέξη πόσων αρρωστημάτων γίνεται αντιφάρμακο; Η ειρήνη με την παρουσία της προκαλεί τον αφανισμό του κακού. Όπως δηλαδή όταν αποκατασταθεί η υγεία αφανίζεται η αρρώστια και όταν εμφανιστεί το φως το σκοτάδι υποχωρεί, έτσι και όταν φανεί η ειρήνη διαλύονται όλα τα αντίθετα της πάθη, όλοι οι διαλογισμοί των καρδιών.

Την πρώτη απόδειξη των σωτηρίων αποτελεσμάτων της ειρήνης του Χριστού θα δούμε εορτολογικά σε σαράντα ημέρες από σήμερα. Όταν ο Δίκαιος Συμεών κρατώντας στα χέρια του τον Σωτήρα Χριστό θα αναφωνήσει: Νῦν ἀπολύεις τὸν δοῦλόν σου, δέσποτα, κατὰ τὸ ῥῆμά σου ἐν εἰρήνῃ...Βρήκε τον Χριστό, βρήκε την ειρήνη, έπαψαν πια οι λογισμοί της απιστίας και συμφιλιωμένος ακόμη και με τον θάνατο πορεύεται εν ειρήνη προς τον πλάστη του, από εκείνη την ημέρα και έπειτα οι χριστιανοί δεν πεθαίνουν αλλά τελειώνονται εν ειρήνη.

Σεβασμιώτατε, σεβαστοί πατέρες και αγαπητοί μου αδελφοί,

Κι εμείς οι χριστιανοί που ζούμε σε καιρούς φιλοπόλεμους, σε καιρούς αποστασίας και κρίσεως, θα πορευθούμε αύριο νοητά προς την Βηθλεέμ. Άραγε έχουμε θηλάσει

από την Εκκλησία τα ζωηφόρα νάματα της ειρήνης στη μέχρι τώρα ζωή μας; Άραγε θέλουμε να δεχθούμε αυτό που ο Χριστός μας προσφέρει, «την ειρήνην την πάντα νουν υπερέχουσαν;» Είμαστε έτοιμοι γι’ αυτή τη μεγάλη δωρεά; Την απάντηση ας δώσει ο καθένας στον εαυτό του ειλικρινά και «εν κρυπτώ» στο «ταμιείον» της ψυχής του. Άλλωστε, ο καρδιακός στοχαστής και θεολόγος Άγιος Αυγουστίνος επισημαίνει ότι η ευθύνη πλέον ανήκει σε μας. Ας θυμηθούμε τα λόγια του: «...Ο εσπαργανωμένος Χριστός της βηθλεέμ έφερε την ειρήνη του αγγελικού ύμνου μέσα στην ψυχή του πεπτωκότος ανθρώπου και τον συμφιλίωσε με τον δημιουργό του Θεό. Εναπόκειται πλέον στον άνθρωπο, να ατενίζει με τα όμματα της ψυχής του πάντα προς την φάτνη του πτωχού και γλυκυτάτου Ιησού για να γεμίσει η ζωή του από εσωτερική ισορροπία και γαλήνη για να αναγεννάται πνευματικώς μέχρι της συντέλειας των αιώνων». Αμήν.